

ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА І МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ МОВИ

DOI: 10.18524/2307-4558.2022.37.261458

УДК 811.161.2'25-051(437.671)

ЛІТВІНЯК Олександра Володимирівна,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри перекладознавства і контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура Львівського національного університету імені Івана Франка; вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000, Україна; тел.: +38 097 6760093; e-mail: oleksandra.litvinyak@lnu.edu.ua; ORCID ID: 0000-0002-1378-9851

СПОДВИЖНИКИ УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА ПРЯШІВЩИНИ

Анотація. *Мета* статті — подати систематизовані міркування щодо українського перекладознавства Пряшівщини та ознайомити читачів із основними постатями, які його представляють. *Предмет* розвідки — внесок перекладознавців Пряшівщини у розвиток українського перекладознавства та популяризацію літератури, перекладеної з української та українською мовою серед українців Словаччини. *Результатом* вивчення доробку найактивніших пряшівських дослідників-перекладознавців, які писали українською мовою, став узагальнений опис основних перекладознавчих проблем, на які звертали особливу увагу автори з Пряшівщини, а також короткі індивідуальні характеристики дослідницького «почерку» кожної з розглянутих особистостей. Ключовими в процесі дослідження стали такі *методи*, як аналіз, синтез та зіставлення. **Висновки:** Українська громада Пряшівщини представлена низкою талановитих перекладознавців, які активно проводили та продовжують проводити дослідження на матеріалі перекладів з української та на українську мову. На жаль, їхні напрацювання маловідомі серед української наукової спільноти, оскільки чимало з них опубліковані в регіональних виданнях, які в Україну не доходять, або доходять в бібліотеки лише дуже обмеженим тиражем. Попри це, в аналізованих дослідженнях автори вивчають чимало актуальних для перекладознавства питань, як то вплив власної творчості на перекладну, роль перекладачів у розвитку літературного процесу, перекладацької стратегії, методи та підходи тощо. Праці Михайла Романа, Михайла Мольнара, Любиці Баботи, Йосифа Шелепця, Миколи Мушинки, Івана Мацинського, Юрія Кундрата, Івана Яцканина та ін. заслуговують на ретельне вивчення та введення до широкого наукового обігу в Україні.

Ключові слова: українська мова, словацька мова, перекладознавство Пряшівщини, переклад, історія перекладознавства.

Постановка проблеми. Переклад — спосіб збереження власної національної ідентичності для тих, хто мешкає на теренах інших держав. Особливо важливою його роль стає в періоди націєтворення та усвідомлення власної ідентичності. Перекладознавство також має свій націєтворчий вимір — вивчення національних традицій і надбань цієї галузі досліджень, що сприяє повноцінному осмисленню стану розвитку дисципліни, а також виокремленню особливо вагомих її надбань.

Зв'язок проблеми з попередніми дослідженнями. Усестроннє вивчення та осмислення історії перекладознавчої думки неможливе без урахування доробку якнайширшого кола дослідників. Коли йдеться про українське перекладознавство, маємо вагомий праці Р. Зорівчак, О. Чередниченка, Т. Шмігера та ін. Утім, часто забуваємо, що українське перекладознавство може бути й поза її межами. На безперечну увагу й повагу заслуговує діяльність науковців Пряшівщини — української етнічної території, що зараз перебуває в складі Словаччини.

Формулювання завдань. Мета статті — подати узагальнені міркування щодо українського перекладознавства Пряшівщини та ознайомити читачів із основними постатями, які його представляють.

Виклад основного матеріалу. На сторінках журналів «Дукля», «Науковий збірник Музею української культури у Свиднику», «Дружно вперед», «Школа і життя» (Додаток до журналу «Дружно вперед»), «Наукові записки Культурного союзу українських трудящих у ЧСРР» за понад шістьдесят останніх років з'явився чимало розвідок про переклад і українсько-словацькі та словацько-українські літературні взаємини. Серед найактивніших дописувачів — Михайло Роман, Михайло Мольнар, Любиця Бабота, Йосиф Шелепець, Юрій Бача, Павло Мурашко, Микола Мушинка, Антон Болек, Михайло Гиряк, Микола Неврлі, Іван Мацинський, Юрій Кундрат, Іван Яцканин та інші.

Тематика статей досить широка, хоча більшість із них усе ж зосереджено на питаннях художнього перекладу, як прозового, так і поетичного. Подибуємо тут розвідки про переклад творчості Івана Франка (наприклад, М. Роман «Іван Франко і чеська література», Л. Бабота «Твори І. Франка в Чехословаччині», М. Роман «Іван Франко і словацька література», Ю. Кундрат «Іван Франко — перекладач творів світової літератури» та ін.), Лесі Українки (наприклад, Н. Сердрула «Леся Укра-

інка у чеського читача», М. Мольнар «Перші чеські та словацькі переклади поезій Лесі Українки»), Тараса Шевченка (наприклад, З. Генік-Березовська «Шевченко і Чехословаччина (До 170-річчя з дня народження поета)», М. Мольнар «Шевченків «Заповіт» у чехів та словаків», М. Наєнко «Шевченко і світ»), Олександра Духновича (наприклад, О. Рудловчак «До перекладів угорських художніх творів О. Духновича», Й. Шелепець «Найстарший словацький переклад «Вручання» Олександра Духновича»), Павла Гвездослава (наприклад, М. Мольнар «Гвездослав в українській літературі», Ю. Кундрат «Українські переклади «Кривавих сонетів» Павла Орага-Гвездослава») та багатьох інших.

Серед перекладознавчих публікацій знаходимо й чимало оглядових статей, які дають змогу краще зрозуміти процеси, що відбувалися в перекладній літературі Словаччини, а також проблеми рецепції української літератури словаками та словацької літератури українцями.

Попри те, що розвідки трапляються дуже різні як за тематикою, так і за своїм рівнем, глибиною аналізу, кількістю ілюстративного матеріалу і т. д., разом вони становлять цінний внесок у перекладознавство та його історію. Тут актуалізовано імена перекладачів з чеської і словацької українською та навпаки. Їхні імена в Україні зустрічаємо не часто, хоч вони зробили свій внесок у збагачення перекладної літератури.

Найбільше перекладознавчих розвідок опубліковано в «Дуклі».

Статті пражських дослідників мають свій особливий стиль, за яким можна об'єднати їх у «Пражську школу», в рамках якої працювали М. Роман, М. Мольнар, І. Яцканин, Л. Бабота, Ю. Кундрат та ін. Можна припустити, що дослідники мали досить обмежений доступ до перекладознавчої літератури. Утім, подекуди подибуємо покликання та цитати з праць радянських і українських перекладознавців, також із чехословацьких, пізніше — чеських і словацьких. Так, неодноразово згадано імена Р. Зорівчак, В. Коптілова, М. Новікової, А. Поповича, Ф. Міка.

Якщо послугоуватися періодизацією історії українського перекладознавства, яку запропонував Т. Шмігер у дослідженні «Історія українського перекладознавства ХХ ст.», можемо стверджувати, що найбільший вплив на пражських дослідників справили праці третього періоду, для якого характерні боротьба з буквализмом, вивчення перекладу з близькоспоріднених мов, важливість збереження мовностилістичних особливостей оригіналу, осмислення перекладацької множинності, тощо [40, с. 34–35].

Серед питань, до яких звертаються пражські перекладознавці, можна виокремити такі основні категорії: історія художнього перекладу; перекладацькі методи та підходи; вплив власної творчості на перекладну; персоналії перекладачів; адекватність перекладу; мовна інтерференція в перекладі; переклад українських класиків словацькою мовою; діяльність українських перекладачів Чехословаччини, а пізніше Словаччини; переклад дитячої літератури; роль перекладачів у розвитку літературного процесу; українсько-чеські та українсько-словацькі літературні відносини; конкретні проблеми перекладу (відтворення символів, реалій, безеквівалентної лексики, прислів'їв, приказок, термінів, тощо); кінопереклад; переклад ділових документів; фаховий переклад.

Автори перекладознавчих статей приділяють чимало уваги персоналіям перекладачів. У центрі їхньої уваги Іван Мацинський, Наташа Дюрінова, Микола Келлій, Андрій Пестременко, Юрай Андріч, Василь Гренджа-Донський, Віталій Конопелець, Іван Яцканин та інші.

Для перекладознавчого аналізу пражських дослідників характерне залучення широкого контексту — біографій автора і перекладача, інформації про події й місця, з якими пов'язаний чи асоціюється твір і т. д. Прочитання статей пражських перекладознавців відкриває «цілий новий світ» — стає зрозуміло, що українська література цікава іншомовній аудиторії, а праці українських дослідників знаходять свій відгук серед читачів за кордоном. Звісно, як це часто трапляється з міркуваннями на теми художнього перекладу, статті не позбавлені й певної міри суб'єктивності, адже кожен читач інтерпретує твір з огляду на власний життєвий і читацький досвід. Утім, це жодним чином не применшує цінності таких праць.

Найчастіше в пражських джерелах на тему перекладу дописували Юрій Кундрат, Михайло Мольнар, Михайло Роман, Любица Бабота, Ілля Галайда, Ян Юрчо, Іван Яцканин, Йосиф Шелепець. Усі ці люди багато зробили для вивчення й популяризації української літератури й історії. Так, дослідження **Любиці Баботи** (нар. 1944 р.) зосереджено на українській літературі Закарпаття і Східної Словаччини другої половини ХІХ ст. — першої половини ХХ ст. [25, с. 30]. Її праці публікуються в США, Канаді, Україні, Угорщині, Чехії, Фінляндії [34, с. 36]. Наукові зацікавлення цієї дослідниці включають також проблеми перекладу української художньої літератури словацькою і чеською [25, с. 30]. Назви статей дослідниці добре ілюструють коло її наукових зацікавлень: «Твори І. Франка в Чехословаччині» [6], «Переклади української радянської літератури чеською мовою в 1971–1982 роках» [4], «Чеський переклад творів Григорія Сковороди» [9], «Поширення книжкових перекладів чехословацької української літератури чеською та словацькою мовами» [5], «Твори Івана Франка в перекладах Юрія Жатковича та Гіадора Стрипського» [7], «Знайомлення закарпатських українців з творчістю Тараса Шевченка в Австро-Угорщині» [2], «Українська література в перекладах Юрая Андрічка» [8]. Важливо зауважити, що у своїх дослідженнях Л. Бабота приділяє увагу не лише самим літературним та перекладним процесам, що відбувалися в певний

історичний період, але й достатньо зосереджується на персоналіях перекладачів. У її статтях відчуваємо глибоке розуміння досліджуваної теми.

Юрій Кундрат (1935–2018) — один із найплідніших перекладознавців Пряшівщини, що став «першим теоретиком фахового перекладу із словацької мови на українську в Словаччині» [34, с. 36]. За свідченнями Л. Баботи, «домінуюче місце в його дослідницькій роботі посідають перекладознавчі проблеми художніх і фахових перекладів. Приводом до цього стала власна перекладацька діяльність, якою він займається від 1961 р. <...> За пройдений період він переклав на українську мову півтора десятка підручників із краєзнавства, історії, географії та психології словацьких і чеських авторів для основних і середніх шкіл з українською мовою навчання, багато фахових статей, пропагандійних матеріалів і ділових документів. З перекладацької точки зору, йдеться про фахові тексти різного тематичного спрямування з великою кількістю термінологічної лексики з різних галузей знань, словацьких і чеських реалій, які необхідно було перекласти на українську мову відповідно до існуючих лінгвістичних стандартів» [3, с. 63]. Читав також лекції з теорії й практики перекладу для студентів-україністів філософського факультету Пряшівського університету [3, с. 64].

У своїх розвідках Ю. Кундрат звертає увагу на такі перекладознавчі питання: проблема ідентифікації перекладачів через відсутність належної паспортизації в деяких періодичних виданнях; історія українських перекладів; забезпечення якості перекладу; практичні аспекти фахового перекладу.

Уже зі самих назв його статей можна робити висновки про широту охоплення його перекладознавчих інтересів. Наведемо лише декілька прикладів: «До питання розвитку художнього перекладу українців Чехословаччини (1945–1975)» [15], «Художні переклади на сторінках «Дуклі»» [27], «Видавнича діяльність Культурного союзу українських трудящих у Чехословаччині» [13], «Переклад української народнопоетичної символіки на словацьку мову (На матеріалі «Кобзаря» Т. Шевченка)» [20], «Перекладні п'єси в репертуарі Пряшівського УНТ (Літературно-історичний огляд)» [22], «До питань перекладів публіцистичних текстів» [16], «Мілан Руфус в українській інтерпретації Віталія Конопельця» [17], «Передача українських прислів'їв і приказок у словацькому перекладі роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли як ясла повні?»» [19], «Практичні питання українського фахового перекладу в Словаччині на сучасному етапі суспільного розвитку» [23], «Перекладна творчість Івана Мадинського» [21].

Одразу помітно, що дослідникові властивий панорамний підхід, а теми його досліджень «глобальні». Його статті розлогі й детальні, наповнені ретельно підібраним і проаналізованим фактичним матеріалом. Відчутна ґрунтовна підготовка автора до написання того чи іншого тексту. Ю. Кундрат ретельно аналізує переклади, враховує не лише лексичні особливості та відмінності, але й просодію.

Ю. Кундрат чимало зробив для дослідження і документування діяльності в галузі української перекладної літератури в Чехословаччині. 1983 р. вийшла друком його монографія «Український художній переклад в Чехословаччині в 1945–1980 рр.» [26], за яку автор отримав Премію імені Івана Франка. «Вона має не лише теоретичне, але перш за все практичне значення, вказуючи на багатьох конкретних перекладах із словацької літератури на існуючі проблеми та помилки. <...> Складовою частиною роботи є бібліографія перекладів із словацької і чеської літератур, яка свідчить про інтенсивну перекладацьку діяльність українців Східної Словаччини у 1945–1980 рр.» [3, с. 64].

Ю. Кундрат підкреслює особливу вагомість перекладної літератури, адже вона дає змогу учням, студентам та усім зацікавленим вивчати або удосконалювати українську мову. Тому він переконаний, що якості перекладних текстів варто приділяти особливу увагу. «Крім того, він опублікував кілька науково-популярних статей, в яких систематично інформував перекладацьку громадськість про семінари перекладачів, про працю комітету Комісії художнього і фахового перекладу при Центрі словацьких перекладачів, комітету Секції з художнього і фахового перекладу при Літературному фонді, на Літніх школах перекладу в Будмерицях та інших перекладацьких форумах. <...> Як перекладач і критик перекладу Ю. Кундрат був членом Комісії художнього перекладу, створеної з ініціативи М. Мольнара у 1971 р. як складової частини Центру об'єднання словацьких перекладачів у Братиславі, а від 1990 р. — членом комітету Секції наукового і фахового перекладу при Літературному фонді. Був ініціатором проведення ряду перекладацьких семінарів у Пряшеві за участі не тільки наших, але і словацьких перекладачів і теоретиків перекладу (Я. Ференчіка, А. Поповича, Б. Гечка, Я. Віліковського, Ф. Штрауса, Я. Юрча та ін.), брав активну участь у Літній школі перекладу, у міжнародних наукових конференціях і конгресах українців. Від 1990 р. очолює Спілку українських перекладачів Словаччини» [3, с. 65].

Михайло Роман (нар. 1930 р.) — літературознавець і перекладач, перший професор української літератури в Чехословаччині. Досліджував словацько-російські та словацько-українські літературні зв'язки. Про це захистив у Києві в 1964 р. дисертацію «Радянська література в Словаччині в 30-х роках ХХ століття» [38]. Пізніше вийшли друком його монографії «Словацькі переклади російської радянської літератури в 20–40 роках» (1970) [46] та «З історії культурно-літературних словацько-українських зв'язків» (1971) [36]. М. Роман не лише пише про переклад, але й сам перекладає: «І надалі займаюсь перекладом. Словацькою мовою переклав працю М. Наєнка «Український літературний романтизм: добовий і наддобовий» [45]. Натомість українською мовою дав життя 5 книжкам

сакральної літератури, а також семіотичній праці В. Пацалає «Знак — межовий камінь спасіння і прокляття»¹ [Цит. за: 12, с. 255].

У перекладознавчих розвідках М. Роман звертається до таких питань: історія словацько-українських літературних взаємин; окремі питання історії перекладу; переклад як ремесло і переклад як мистецтво. Перекладознавчий аналіз дослідник базує на теорії смислового перекладу, наголошує на тому, що для успішного перекладу, який матиме мистецьку цінність, потрібно відчутти й зберегти «дух» оригіналу, його ритм і мелодику, мати добру «інтуїцію тексту» [37, с. 90–92]. Значну увагу приділяє також рецензуванню перекладних видань.

Йосиф Шелепець (нар. 1938 р.) — поет, перекладач, літературознавець. Його сфера зацікавлень — літературна україністика. Свої розвідки присвячує закарпато-українським письменникам, культурним діячам, перекладачам і їхнім перекладам [25, с. 31–32]. У 1970 р., після Празької весни, його звільнили з університету через те, що комуністична влада вважала його неблагонадійним [44]. Та він продовжував свою дослідницьку діяльність, зміг повернутися в університет у 1991 р. Й. Шелепець брав участь у семінарі з питань перекладу [24], де розповідав про переклади словацької поезії українською мовою. Серед перекладознавчих питань найбільше уваги приділяє: питанням історії перекладу, зокрема визначення авторства деяких непаспортизованих перекладів; індивідуальному стилю перекладача; просодії; еквівалентності (змісту, форми, тощо); критеріям якості перекладу в різні історичні періоди; суспільно-культурним факторам у перекладі; віднайденню невідомих раніше перекладів.

Іван Яцканин (нар. 1950 р.) — письменник, редактор, видавець, журналіст, перекладач. Головний редактор журналу «Дукля», голова Спільки українських письменників Словаччини. Людина, віддана ідеї популяризаторства й підтримки української культури в Словаччині. «Коли в 1991 році загрожував занепад єдиному українському літературному журналу Словаччини «Дукля», за його спасіння взявся той же Іван Яцканин. <...> Коли в середині 1990-х років перестав виходити єдиний дитячий журнал «Веселка», Іван Яцканин воскресив його і завдяки йому українські діти регулярно одержують свій щомісячник, редагований на високому фаховому і поліграфічному рівні» [33, с. 76].

Перекладознавчим працям І. Яцканина властивий ретельний підхід і уважність до деталей, оперта на авторитетних теоретиків українського перекладу (зокрема, Віктора Коптілова, Максима Рильського, Григорія Кочура), а також широкий спектр досліджуваних питань, серед яких: якість літературних перекладів; історія перекладів української літератури словацькою мовою, зокрема переклади творів українських класиків; тенденції в перекладі української літератури словацькою мовою; мовні й культурні проблеми перекладу; стилістичні проблеми перекладу; просодія; питання вірності й вільності перекладу; чистота мови перекладної літератури; індивідуальний стиль перекладача.

І. Яцканин також нерідко згадують у своїх перекладознавчих розвідках інші дослідники [напр.: 37], адже він також і плідний перекладач. Серед його здобутків як перекладача антологія сучасного словацького оповідання, переклад словацькою збірки оповідань Степана Ганушина, українських народних казок, тощо [33, с. 77].

Ян Юрчо (нар. 1933 р.) займається проблематикою літературної україністики. «Наукові зацікавлення проф. Я. Юрча спрямовані на дослідження української літератури Словаччини повоєнного періоду і переклади творів українських письменників на словацьку мову та словацьких письменників на українську. Його наукові статті і рецензії друкувались переважно в періодичній пресі, зокрема в журналі «Дукля» в перекладі на українську мову без наведення імені перекладача. Причому останній здебільшого дуже близько дотримується оригіналу, допускаючись цілого ряду мовностилістичних і термінологічних помилок» [25, с. 33].

Розгляд перекладознавчих розвідок Я. Юрча дає змогу припустити, що дослідник підтримує думку про неможливість цілковитої перекладності художнього тексту: «В перекладі майже неможливо передати психічний настрій автора, закодований в оригіналі, а через те переклад називаємо інтерпретацією оригіналу до цільової мови, літератури й культури, до суспільного контексту загалом» [42, с. 57]. Велику увагу приділяє авторам оригінальних текстів та самим творам, детально вивчає їх, щоб ретельно проаналізувати переклад. Йому властива увага до деталей, аналіз текстів як на макро-, так і на мікрорівнях.

У своїх розвідках Я. Юрчо звертається до таких перекладознавчих моментів: індивідуальна концепція перекладача, вплив особистості перекладача на його роботу; мовні проблеми перекладу (стилістичні, лексичні, тощо); відповідність художніх засобів перекладу часовому періоду / літературному напрямку оригіналу; межі вільності перекладу та відповідальність перекладача за їх окреслення; якість перекладу; історія художнього перекладу та ін.

Ілля Галайда (1931–2017) — поет, прозаїк, перекладач і науковець. Працював у редакціях журналів «Дружно вперед» і «Дукля», пізніше — на кафедрі російської мови та літератури в Пряшівському університеті [1, с. 319–320]. Попри опубліковані переклади, доволі критично ставився

¹ Пацалає В. Знак — межовий камінь спасіння і прокляття / Віт Пацалає ; [переклад зі словацької : Міхал Роман ; українське видання, доповнене — Петер Яцко]. [Б. м.: б.в., 2014]. 191 с.

до своєї перекладацької діяльності, вважав себе радше літератором і науковцем: «Щодо перекладацької справи, то в ній не вважаю себе професіоналом. Спорадично протягом півстоліття перекладав переважно поезію з чеської, словацької, угорської мов. Книжково побачили світ два переклади зі словацької на українську — «Недовговічність» Йозефа Дайкерта та антологія «Із кузні часу», два — на російську Павла Койша «Вечное лето» і «Привет острову свободы» та інші. Чимало моїх перекладів чекають на видавця-добродія» [11].

З огляду на літературознавчі зацікавлення І. Галайда зосереджувався у своїх перекладознавчих розвідках передусім на перекладі поезії. Важливими для нього були такі питання: переклад як творча діяльність; зсуви в перекладі; відтворення образності оригіналу; адекватність перекладу; відтворення форми і змісту оригіналу тощо.

Михайло Мольнар (1930–2006) — літературознавець, україніст, перекладач. Від середини 50-х до початку 90-х років ХХ ст. був одним із найактивніших українців Словаччини, організатором багатьох конференцій та наукових дискусій [41]. «Досліджував чесько-словацько-українські взаємини в галузі історії, літературознавства, етнології та фольклористики» [32, с. 76]. Перекладав чеською і словацькою мовами твори Івана Франка, Лесі Українки, Ольги Кобилянської, Василя Стефаника, Олександра Довженка, Юрія Яновського [31]. Навчався в аспірантурі в Києві, де 1958 року захистив дисертацію, присвячену творчості Тараса Шевченка [30]. Окремою книгою під назвою «Тарас Шевченко у чехів та словаків» [29] опублікував її 1961 р. в Пряшеві [39, с. 308]. 22 лютого 2007 року при Ужгородському національному університеті засновано Науково-дослідний інститут україністики імені Михайла Мольнара¹, де 2009 року вийшла друком збірка передруків вибраних праць М. Мольнара «Від Влтави до Дніпра» [28].

У своїх перекладознавчих працях М. Мольнар підходить до аналізованих проблем комплексно, намагається подати читачеві охопну й глобальну картину, сформувати цілісне бачення ситуації. Підхід науковця відрізняється особливою ґрунтовністю, врахуванням історичної перспективи, використанням архівних матеріалів. Такими, зокрема, є його статті «До питання проникнення української літератури в Чехію і на Словаччину (Огляд дотеперішніх перекладів)», «Цінна праця про Марка Вовчка», «За серйозну критику і творчу наукову співпрацю», «Олесь Гончар і Чехословаччина», «Перші українські переклади Яна Коллара», «Історія одного перекладу», «Перші чеські та словацькі переклади поезій Лесі Українки», «Здобутки та проблеми українського перекладу в Чехословаччині» та ін. Коло його перекладознавчих інтересів охоплює, серед іншого, історію перекладів з української чеською та словацькою мовами й навпаки; рецепцію перекладів; критику перекладу.

Висновки. Українська громада Пряшівщини представлена низкою талановитих перекладознавців, які активно проводили та продовжують проводити дослідження на матеріалі перекладів з української та на українську мову. На жаль, їхні напрацювання маловідомі серед української наукової спільноти, оскільки чимало з них опубліковані в регіональних виданнях, які в Україну не доходять або доходять в бібліотеки лише дуже обмеженим тиражем. Попри це, в аналізованих дослідженнях автори аналізують чимало актуальних для перекладознавства питань, як то вплив власної творчості на перекладну, роль перекладачів у розвитку літературного процесу, перекладацькі стратегії, методи та підходи тощо. У центрі уваги цих досліджень перебуває передусім художня література, адже саме вона поруч із традиціями та звичаями відіграє одну з ключових ролей у формуванні культурної ідентичності. Утім, зустрічаються також дослідження і на тему фахового перекладу та кіноперекладу.

Перспективи подальших розвідок. Безперечно, такий короткий огляд доробку пряшівських перекладознавців не претендує на вичерпність. Нерозкритими залишаються чимало питань, які можуть становити інтерес для дослідника. Праці Михайла Романа, Михайла Мольнара, Любиці Баботи, Йосифа Шелепця, Миколи Мушинки, Івана Мацінського, Юрія Кундрата, Івана Яцканина та ін. заслуговують на ретельне вивчення та введення до широкого наукового обігу в Україні.

Л і т е р а т у р а

1. Азбуковник. Енциклопедія української літератури / уклад. Б. Романенчук. Філадельфія : Київ, 1973. С. 319–320.
2. Бабота Л. Знайомлення закарпатських українців з творчістю Тараса Шевченка в Австро-Угорщині. *Наукові записки / Союз русинів-українців Чехо-Словаччини*. Пряшів, 1991. № 17. С. 95–102.
3. Бабота Л. Педагог, літературознавець, перекладач і критик : (До 70-річчя з дня народження Ю. Кундрата). *Дукля*. Пряшів : Спілка українських письменників Словаччини, 2006. № 2. С. 62–65.
4. Бабота Л. Переклади української радянської літератури чеською мовою в 1971–1982 роках. *Дукля*. 1983. № 5. С. 63–72.
5. Бабота Л. Поширення книжкових перекладів чехословацької української літератури чеською та словацькою мовами. *Наукові записки / Культурний союз українських трудящих у ЧССР*. 1988. № 14. С. 81–92.
6. Бабота Л. Твори І. Франка в Чехословаччині. *Дукля*. 1982. № 3. С. 66–68.
7. Бабота Л. Твори Івана Франка в перекладах Юрія Жатковича та Гіадора Стрипського. *Наукові записки / Культурний союз українських трудящих у ЧССР*. 1990. № 15/16. С. 141–146.

¹ https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/deps-ndi_ukraine/

8. Бабота Л. Українська література в перекладах Юрая Андрічка. *Дукля*. 1998. № 2. С. 55–61.
9. Бабота Л. Чеський переклад творів Григорія Сковороди : [«Rozmluva o moudrosti» (Вишеград, 1983)]. *Дукля*. 1984. № 2. С. 73–75.
10. Галайда І. Поезія Івана Краска в художніх перекладах Віталія Конопельця. *Дукля*. 1996. № 6. С. 34–40.
11. Галас М. Ілля Галайда: «Дід запевняв, що без книжок прожити можна, та мене вони вабили з початкової школи». *Ужгород*. 2009. № 21 (541).
12. Зимомря М. Михайло Роман : вираження особистості [інтерв'ю]. *Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка: Літературознавство*. Тернопіль, 2019. № 50. С. 236–258.
13. Кундрат Ю. Видавнича діяльність Культурного союзу українських трудящих у Чехословаччині. *Наукові записки / Культурний союз українських трудящих у ЧССР*. 1978. № 6. С. 71–78.
14. Кундрат Ю. Двадцятип'ятиріччя Літньої школи перекладу. *Дукля*. 2003. № 6. С. 37–40.
15. Кундрат Ю. До питання розвитку художнього перекладу українців Чехословаччини (1945–1975). *Дукля*. 1976. № 3. С. 56–67.
16. Кундрат Ю. До питань перекладів публіцистичних текстів. *Дукля*. 1987. № 6. С. 39–44.
17. Кундрат Ю. Мілан Руфус в українській інтерпретації Віталія Конопельця. *Дукля*. 1992. № 1. С. 55–60.
18. Кундрат Ю. Об'єднання українських перекладачів. *Дукля*. 1994. № 4. С. 45–47.
19. Кундрат Ю. Передача українських прислів'їв і приказок у словацькому перекладі роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли як ясла повні?». *Дукля*. 1994. № 3. С. 37–40.
20. Кундрат Ю. Переклад української народнопоетичної символіки на словацьку мову (На матеріалі «Кобзаря» Т. Шевченка). *Дукля*. 1979. № 5. С. 39–45.
21. Кундрат Ю. Перекладна творчість Івана Мадинського. *Наукові записки / Союз русинів-українців СР*. Пряшів, 1994. № 19. С. 47–62.
22. Кундрат Ю. Перекладні п'єси в репертуарі Пряшівського УНТ (Літературно-історичний огляд). *Дукля*. 1981. № 1. С. 53–58.
23. Кундрат Ю. Практичні питання українського фахового перекладу в Словаччині на сучасному етапі суспільного розвитку. *Дукля*. 1994. № 2. С. 59–63.
24. Кундрат Ю. Семінар з питань перекладу : [Комісія художнього та фахового перекладу Словацького літературного фонду в Братиславі]. *Дукля*. 1981. № 2. С. 48–55.
25. Кундрат Ю., Бабота Л. Україністика на філософському і педагогічному факультетах Пряшівського університету в 1953–2003 роках. *Дукля*. 2007. № 2. С. 26–49.
26. Кундрат Ю. Український художній переклад у Чехословаччині (1945–1980). Братислава ; Пряшів : Словацьке педагогічне вид-во в Братиславі; Відділ української літератури в Пряшеві, 1983. 260 с.
27. Кундрат Ю. Художні переклади на сторінках «Дуклі». *Дукля*. Пряшів : Спілка українських письменників Словаччини, 1978. № 3. С. 60–65.
28. Мольнар М. Від Влтави до Дніпра : студії з українського літературознавства та міжслов'янських культурних взаємин. *Ужгород : Гражда*, 2009. 405 с.
29. Мольнар М. Тарас Шевченко у чехів та словаків. Пряшів : Словацьке педагогічне вид-во. Відділ української літератури в Пряшеві, 1961. 285 с.
30. Мольнар М. Шевченко у чехів та словаків : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 1960. 19 с.
31. Мушинка М. І. Мольнар Михайло Ілліч. *Енциклопедія Сучасної України : електронна версія / редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ*. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. URL : https://esu.com.ua/search_articles.php?id=69118 (дата звернення: 24.01.2022).
32. Мушинка М. Три болючі втрати українського народознавства Словаччини. *Народна творчість та етнологія*. Київ : Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2007. № 2. С. 76–79.
33. Мушинка М. «І один в полі воїн», або «Як збитий пес...» (Роздуми над 55-літтям Івана Яцканина). *Дукля*. 2005. № 5. С. 75–78.
34. Неврлий М., Роман М. Словацька україністика в 2000–2005 роках. *Дукля*. 2006. № 2. С. 33–39.
35. Пацалай В. Знак — межовий камінь спасіння і прокляття / пер. зі словацької М. Роман. Б. м.: б.в., 2014. 191 с.
36. Роман М. З історії культурно-літературних словацько-українських зв'язків. Кошице, 1971. 108 с.
37. 37. Роман М. Тайна перекладацької майстерності І. Яцканина. *Дукля*. 2011. № 4. С. 90–92.
38. Роман М. Советская литература в Словакии в 30-х годах : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 1964. 17 с.
39. Шевченківська енциклопедія : в 6 т. / редкол. : М. Г. Жулинський (гол.) та ін. Київ : Ін-т літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України, 2013.
40. Шмігер Т. Історія українського перекладознавства. Київ : Смолоскип, 2009. 342 с.
41. ЮБ. Михайло Мольнар — незаслужено призабутий [До 75-річчя з дня народження]. *Дукля*. 2005. № 6. С. 56–59.
42. Юрчо Я. Мова і переклад. *Дукля*. 1995. № 4. С. 57.
43. Юрчо Я. Перекладна художня література на сторінках «Дуклі» (1992–1993). *Дукля*. 1998. № 5. С. 65–68.
44. *Encyclopedia of Rusyn History and Culture / ed. by P. R. Magosci and I. Pop. — Toronto-Buffalo-London : University of Toronto Press, 2005. 569 p.*
45. Najenko, M. *Ukrajinsky literarny romantizmus : dobovy a naddobovy / Preklad z ukr. jaz. M. Roman. Banska Bystrica : Univerzita Mateja Bela, 2006. 113 s.*
46. Roman, M. *Slovenské preklady z ruskej a sovietskej literatúry v rokoch 1920–1940 : bibliografický prehľad. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1970. 72 s.*

References

1. *Alphabetarion. A Concise Encyclopedia of Ukrainian Literature* (1973), [Azbukovnyk. Entsyklopediya ukrajinskoyi literatury], Kyiv Publishing, Philadelphia, vol. 2, pp. 319–320.
2. Babota, L. (1991), "Introduction of Transcarpathian Ukrainians to Taras Shevchenko's creations in Austria-Hungary", *Scientific Notes / Union of Ruthenian-Ukrainians of Czechoslovakia* ["Znamyennya zakarpats'kykh ukrajintsiy

z tvorchystyu Tarasa Shevchenka v Avstro-Uhorshchyni”, *Naukovi zapysky / Soyuz rusyniv-ukrayintsiv Chekho-Slovachchyniy*, Prešov, No. 17, pp. 95–102.

3. Babota, L. (2006), “Educator, literature scholar, translator, and critic : (Dedicated to 70th anniversary since Yu. Kundrat’s birth)”, *Duklia* [“Pedahoh, literaturoznavets’, perekladach i krytyk : (Do 70-rihchya z dnya narodzhennya Yu. Kundrata)”, *Duklia*], Union of Ukrainian Writers of Slovakia, Prešov, No. 2, pp. 62–65.

4. Babota, L. (1983), “Translations of the Soviet Ukrainian Literature into the Czech language in 1971–1982”, *Duklia* [“Pereklady ukrajyns’koyi radyans’koyi literatury ches’koyu movoyu v 1971–1982 rokakh”, *Duklia*], Prešov, No. 5, pp. 63–72.

5. Babota, L. (1988), “Distribution of book translations of Czechoslovak Ukrainian literature in Czech and Slovak”, *Scientific notes / Cultural union of Ukrainian workers in Czechoslovakia* [“Poshyrennya knyzhkovykh perekladiv chek-hoslovats’koyi ukrajyns’koyi literatury ches’koyu ta slovats’koyu movamy, *Naukovi zapysky / Kul’turnyi soyuz ukrajyns’kykh trudyashchykh u ChSSR*], Prešov, No. 14, pp. 81–92.

6. Babota, L. (1982), “Works by Ivan Franko in Czechoslovakia”, *Duklia* [“Tvory I. Franka v Chekhoslovachchyni”, *Duklia*], Prešov, No. 3, pp. 66–68.

7. Babota, L. (1990), “Works by Ivan Franko translated by György Zsatkovics and Hiador Sztripszky”, *Scientific notes / Cultural union of Ukrainian workers in Czechoslovakia* [“Tvory Ivana Franka v perekladakh Yuriya Zhatkovy-cha ta Hiadora Stryps’koho”, *Naukovi zapysky / Kul’turnyi soyuz ukrajyns’kykh trudyashchykh u ChSSR*], Prešov, No. 15/16, pp. 141–146.

8. Babota, L. (1998), “Ukrainian literature translated by Juraj Andričik”, *Duklia* [“Ukrayins’ka literatura v perekladakh Yuraya Andrichika”, *Duklia*], Prešov, No. 2, pp. 55–61.

9. Babota, L. (1984), “Czech translation of works by Hryhoriy Skovoroda”, *Duklia* [“Ches’kyy pereklad tvoriv Hryhoriya Skovorody”, *Duklia*], Prešov, No. 2, pp. 73–75.

10. Halayda, I. (1996), “Ivan Krasko’s poetry in literary translations by Vitaliy Konopelets”, *Duklia* [“Poeziya Ivana Kraska v khudozhnikh perekladakh Vitaliya Konopel’tsya”, *Duklia*], Prešov, No. 6, pp. 34–40.

11. Halas, M. (2009), “Eliška Galajda : ‘My grandfather assured me that I could live without books, but they have been drawing me since primary school’”, *Uzhhorod* [“Illya Halayda: ‘Did zapevnyav, sheho bez knyzhok prozhyty mozna, ta mene vony vabyly z pochatkovoyi shkoly’”, *Uzhhorod*], Uzhhorod, No. 21 (541).

12. Zymomria, M. (2019), “Mykhailo Roman : expression of personality”, *Scientific notes of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University : Literary Studies* [“Mykhaylo Roman : vyrazhennya osobystosti”, *Naukovi zapysky TNPU im. V. Hnatyuka: Literaturoznavstvo*], Ternopil, No. 50, pp. 236–258.

13. Kundrat, Yu. (1978), “Publishing activities of the Cultural Union of Ukrainian Workers in Czechoslovakia”, *Scientific notes / Cultural Union of Ukrainian Workers in Czechoslovakia* [“Vydavnycha diyal’nist’ Kul’turnoho soyuzu ukrajyns’kykh trudyashchykh u Chekhoslovachchyni”, *Naukovi zapysky / Kul’turnyi soyuz ukrajyns’kykh trudyashchykh u ChSSR*], Prešov, No. 6, pp. 71–78.

14. Kundrat, Yu. (2003), “Twenty-fifth anniversary of the Summer School of Translation”, *Duklia* [“Dvadsyaty-p’yatyricheha Litn’oyi shkoly perekladu”, *Duklia*], Prešov, No. 6, pp. 37–40.

15. Kundrat, Yu. (1976), “On the development of literary translation of Ukrainians in Czechoslovakia (1945–1975)”, *Duklia* [“Do pytannya rozvytku khudozhn’oho perekladu ukrajintsiv Chekhoslovachchyni (1945–1975)”, *Duklia*], Prešov, No. 3, pp. 56–67.

16. Kundrat, Yu. (1987), “On translations of journalistic texts”, *Duklia* [“Do pytan’ perekladiv publitsystychnykh tekstiv”, *Duklia*], Prešov, No. 6, pp. 39–44.

17. Kundrat, Yu. (1992), “Milan Rúfus in the Ukrainian interpretation of Vitaly Konopelets”, *Duklia* [“Milan Rufus v ukrajyns’kiy interpretatsiyi Vitaliya Konopel’tsya”, *Duklia*], Prešov, No. 1, pp. 55–60.

18. Kundrat, Yu. (1994), “Association of Ukrainian Translators”, *Duklia* [“Obyednannya ukrajyns’kykh perekladachiv”, *Duklia*], Prešov, No. 4, pp. 45–47.

19. Kundrat, Yu. (1994), “Rendition of Ukrainian proverbs and sayings in the Slovak translation of Panas Myrnyi’s novel ‘Do the oxen roar when the manger is full?’”, *Duklia* [“Peredacha ukrajyns’kykh prysliv’yiv i prykazok u slovats’komu perekladu romanu Panasa Myrnoho «Khiba revut’ voly yak yasla povni?»”, *Duklia*], Prešov, No. 3, pp. 73–77.

20. Kundrat, Yu. (1979), “Translation of Ukrainian folk poetry symbols into Slovak (based on T. Shevchenko’s ‘Kobzar’)”, *Duklia* [“Pereklad ukrajyns’koyi narodnopoetychnoyi symboliky na slovats’kumovu (Na materialy «Kobzarya» T. Shevchenka)”, *Duklia*], Prešov, No. 5, pp. 39–45.

21. Kundrat, Yu. (1994), “Translated works by Ivan Matsynskyi”, *Scientific notes / Union of Rusyn-Ukrainians of the SR* [“Perekladna tvorchist’ Ivana Matsyns’koho”, *Naukovi zapysky / Soyuz rusyniv-ukrayintsiv SR*], Prešov, No. 19, pp. 47–62.

22. Kundrat, Yu. (1981), “Translated plays in the repertoire of Presov UNT (Literary-historical review)”, *Duklia* [“Perekladni p’yesy v repertuari Pryashivs’koho UNT (Literaturno-istorychnyy ohlyad)”, *Duklia*], Prešov, No. 1, pp. 53–58.

23. Kundrat, Yu. (1994), “Practical issues of Ukrainian professional translation in Slovakia at the present stage of social development”, *Duklia* [“Praktychni pytannya ukrajyns’koho fakhovoho perekladu v Slovachchyni na suchasnomu etapi suspil’noho rozvytku”, *Duklia*], Prešov, No. 2, pp. 59–63.

24. Kundrat, Yu. (1981), “Translation seminar”, *Duklia* [“Seminar z pytan’ perekladu”, *Duklia*], No. 2, pp. 48–55.

25. Kundrat, Yu., Babota, L. (2007), “Ukrainian Studies at the Faculty of Philosophy and Pedagogy of the University of Prešov in 1953–2003”, *Duklia* [“Ukrayinistyka na filosofs’komu i pedahohichnomu fakul’tetakh Pryashivs’koho uni-versytetu v 1953–2003 rokakh”, *Duklia*], Prešov, No. 2, pp. 26–49.

26. Kundrat, Yu. (1983), *Ukrainian literary translation in Czechoslovakia (1945–1980)* [Ukrayyns’kyy khudozh-niy pereklad u Chekhoslovachchyni (1945–1980)], Slovak Pedagogical Publishing House in Bratislava, Department of Ukrainian Literature in Prešov, Bratislava & Prešov, 260 p.

27. Kundrat, Yu. (1978), “Artistic translations on pages of *Duklia*”, *Duklia* [“Khudozhni pereklady na storinkakh «Dukli»”, *Duklia*], Union of Ukrainian Writers of Slovakia, Prešov, No. 3, pp. 60–65.

28. Molnar, M. (2009), *From the Vltava to the Dnipro : Studies in Ukrainian Literary Studies and Inter-Slavic Cultural Relations* [Vid Vltavy do Dnipra : studiyi z ukrajyns’koho literaturoznavstva ta mizhslov’yans’kykh kul’turnykh vzayemyn], Grazhda, Uzhhorod, 405 p.

29. Molnar, M. (1961), *Taras Shevchenko for Czechs and Slovaks* [Taras Shevchenko u chekhiv ta slovaki], Slovak Pedagogical Publishing House in Bratislava, Department of Ukrainian Literature in Prešov, Bratislava & Prešov, 285 c.

30. Molnar, M. (1960), *Shevchenko for Czechs and Slovaks* : Author's thesis [*Shevchenko u chekhov i slovakov* : avtoref. dis. ... kand. filol. nauk], Kiev, 19 p.
31. Mushynka, M. (2019), "Molnar Mykhailo Illich", *Encyclopedia of Contemporary Ukraine* : electronic version ["Molnar Mykhailo Illich", *Entsyklopediya Suchasnoyi Ukrayiny*], I. M. Dziuba, A. I. Zhukovsky, M. G. Zheleznyak, etc. (eds.), Institute of Encyclopedic Research of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, available at : https://esu.com.ua/search_articles.php?id=69118 [Accessed on: 24.01.2022].
32. Mushynka, M. (2007), "Three painful losses of Ukrainian ethnography of Slovakia", *Folk art and ethnography* ["Try bolyuchi vtraty ukrayins'koho narodoznavtva Slovachchyny", *Narodna tvorchist' ta etnografiya*], In-t of Art History, Folklore and Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, No. 2, pp. 76–79.
33. Mushynka, M. (2005), "On a lonely mission" or "Like a downed dog..." (Reflections on the 55th anniversary of Ivan Yatskanin)", *Duklia* ["I ody v poli voyin", abo «Yak zbytyty pes...» (Rozdumy nad 55-littyam Ivana Yatskanyna), *Duklia*], Prešov, No. 5, pp. 75–78.
34. Nevryli, M. & Roman, M. (2006), "Slovak Ukrainian Studies in 2000–2005", *Duklia* ["Slovats'ka ukrayinistyka v 2000–2005 rokakh", *Duklia*], Prešov, No. 2, p. 33–39.
35. Patsalay, V. (2014), *The sign is the landmark of salvation and curse* / transl. from Slovak by M. Roman [*Znak — mezhovyy kamir' spasynnya i proklyattya*], without place & publ. house, 191 p.
36. Roman, M. (1971), *From the history of cultural and literary Slovak-Ukrainian relations* [*Z istoriyi kul'turno-literaturnykh slovats'ko-ukrayins'kykh zv'yazkiv*], Košice, 108 p.
37. Roman, M. (2011), "The secret of I. Yatskanyn's translation skills", *Duklia* ["Tayna perekladats'koyi maysternosti I. Yatskanyna", *Duklia*], Prešov, No. 4, pp. 90–92.
38. Roman, M. (1964), *Soviet literature in Slovakia in the 1930s* : Author's thesis [*Sovetskaya literatura v Slovakkii v 30-kh godakh* : avtoref. dis. ... kand. filol. nauk], Kiev, 17 p.
39. *Shevchenko's Encyclopedia* : in 6 volumes (2013), [*Shevchenkiv'ska entsyklopediya* : v 6 t.], M. G. Zhulyn's'kyi & others (eds.), Taras Shevchenko Inst. of Literature of the NAS of Ukraine, Kyiv.
40. Shmihir, T. (2009), *History of Ukrainian translation studies* [*Istoriya ukrayins'koho perekladoznavstva*], Smol'skyp Publishing house, Kyiv, 342 p.
41. YuB. (2005), "Mykhailo Molnar is undeservedly forgotten", *Duklia* [Mykhaylo Mol'nar — nezasluzheno pry zabuutty], Prešov, No. 6, pp. 56–59.
42. Yurcho, Ya. (1995), "Language and translation", *Duklia* ["Mova i pereklad", *Duklia*], Prešov, No. 4, p. 57.
43. Yurcho, Ya. (1998), "Translated fiction on the pages of "Duklia" (1992–1993)", *Duklia* ["Perekladna khudozhna literatura na storinkakh «Dukli» (1992–1993)", *Duklia*], No. 5, pp. 65–68.
44. Magosci, P. R. & Pop, I. (eds), (2005), *Encyclopedia of Rusyn History and Culture*, University of Toronto Press, Toronto-Buffalo-London, 569 p.
45. Najenko, M. (2006), *Ukrayinsky literarny romantyzmus : dobovy a naddobovy* / preklad z ukr. M. Roman), Univerzita Mateja Bela, Banska Bystrica, 113 p.
46. Roman, M. (1970), *Slovenské preklady z ruskej a sovietskej literatúry v rokoch 1920–1940 : bibliografický prehľad*, Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava, 72 s.

Oleksandra V. LITVINYAK,

PhD (philology), Associate Professor, Hryhoriy Kochur Department of Translation Studies and Contrastive Linguistics, Ivan Franko National University of Lviv; 1, Universytetska St., Lviv, 79000, Ukraine; tel.: +38 097 6760093; oleksandra.litvinyak@lnu.edu.ua; ORCID ID: 0000-0002-1378-9851

CHAMPIONS OF UKRAINIAN TRANSLATION STUDIES IN PREŠOV REGION

Summary. The article *aims to* present some generalizations on Ukrainian Translation Studies in the Prešov region of Slovakia and introduce the readers with the most prominent figures representing it. The *subject* of research is the contribution of translation studies scholars of Prešov region to the development of Ukrainian translation studies and popularization of literature translated from and into Ukrainian among Ukrainians in Slovakia. The study of works by the most active translation studies researchers from Prešov writing in Ukrainian *resulted in* a general description of the main problems raised by them, as well as short personalized characteristics of the "research style" of each of these figures. The findings have been achieved by applying such *methods* as analysis, synthesis, contrasting and comparison. **Conclusions:** The Ukrainian community of Prešov region is represented by a number of talented translation studies scholars who have actively conducted and continue to conduct research on the basis of translations from Ukrainian and into Ukrainian. Unfortunately, their works is little known among the Ukrainian academic and research community, as many of them have been published in regional publications that do not reach Ukraine or reach libraries only in very limited numbers. Nevertheless, these authors analyze many issues relevant to translation studies, such as the impact of one's own creativity on translation, the role of translators in the development of the literary process, translation strategies, methods and approaches, etc. The works by Mykhailo Roman, Mykhailo Molnar, Lyubytsya Babota, Yosyf Shelepets, Mykola Mushynka, Ivan Matsynskyi, Juriy Kundrat, Ivan Yatskanyn, and others deserve close attention and active use by the Ukrainian scholarly community.

Key words: the Ukrainian language and literature in Slovakia, Slovak, translation studies, Prešov region, translation, history of translation studies.

Статтю отримано 21.03.2022 р.